

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Winanda Kool, Thijs de Wit	Datum	18 september 2026
E-mail	winanda.kool@utrecht.nl	Kenmerk	34285059
Type brief	Actualiteit	Onderwerp	Uitkomstenbrief BO Leefomgeving dd. 9 september 2026
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Ruimtelijke Ontwikkeling, Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

Samenvatting

Op 9 september 2026 heeft het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) Noordwest plaatsgevonden. Eerder bent u op 17 juli met een [raadsbrief](#) geïnformeerd over de inzet van de gemeente Utrecht en onze regionale partners voor het BOL Noordwest. Met deze raadsbrief informeren wij u over de uitkomsten van dit bestuurlijke overleg. Tevens benutten we deze brief om u te informeren over recente uitspraken van minister Karremans over de Rijnenburglijn.

Inleiding

Jaarlijks worden per landsdeel BOL's gevoerd over de Rijk-regio samenwerking bij grote en urgente opgaven in de fysieke leefomgeving. De provincie Utrecht vormt samen met de provincies Noord-Holland en Flevoland het landsdeel Noordwest. Op 9 september heeft het BOL voor dit landsdeel plaatsgevonden. Hierbij vond overleg plaats tussen Utrechtse, Noord-Hollandse en Flevolandse bestuurlijke afvaardigingen en de ministers van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO), Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Economische Zaken en Klimaat (EZK) en de staatssecretarissen van Defensie en IenW. Namens de gemeente Utrecht nam wethouder Voortman deel aan het overleg.

Toelichting

De voor de gemeente Utrecht belangrijkste punten op de agenda waren de Uitvoeringsstrategie Nota Ruimte, de regio Centraal Holland, het NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort, het programma Woningbouw en Mobiliteit en de Ruimtelijk-Economische Investeringsagenda. In voornoemde inzetbrief is ook netcongestie opgenomen, maar dit onderwerp is uiteindelijk niet opgenomen op de agenda van het BOL.

Uitvoeringsstrategie Nota Ruimte

Tijdens het BOL Noordwest heeft het Rijk de regio verzocht om te reageren op de concept Uitvoeringsstrategie Nota Ruimte. Het Rijk heeft deze uitvoeringsstrategie opgesteld om invulling te geven aan het zelfbindende karakter van de Nota Ruimte en om de (gebiedsgerichte) samenwerking met medeoverheden vorm te geven. In de uitvoeringsstrategie zijn door het Rijk keuzes gemaakt over de wijze van instrumenteren van de Nota Ruimte. De regio heeft het Rijk gevraagd om bij de inzet van haar instrumenten de NOVEX-gebieden meer centraal te stellen.

Regio Centraal Holland

Tijdens het BOL Noordwest is door Rijk en regio afgesproken om samen te blijven werken aan de aanpak van wateroverlast in regio Centraal Holland. Om tot een acceptabeler risiconiveau te komen, heeft het vernieuwen van het gemaal bij IJmuiden met een capaciteit van 410 m³/s de eerste prioriteit. Daarnaast wordt een afwegingssysteem uitgewerkt voor het reserveren en realiseren van ruimte voor water in stedelijke en landelijke polders. Verder wordt in beeld gebracht wat de doelmatigheid is van noodoverlooppgebieden langs het Amsterdam-Rijnkanaal/ Noordzeekanaal en wat ruimtelijke (on)mogelijkheden en koppelkansen zijn. Ten slotte wordt verkend welke extra pompcapaciteit op termijn in het watersysteem kan worden toegevoegd (of extra in IJmuiden of op een additionele locatie tussen het Amsterdam-Rijnkanaal en het Markermeer). In het BOL Noordwest 2027 wordt een voorstel geagendeerd voor het meest kansrijke maatregelenpakket en bekostiging daarvan. De regio heeft gewezen op het belang van een integrale benadering in regio Centraal Holland. Water, ruimte en economie zijn geen losse dossiers. Zonder samenhang zijn de opgaven niet oplosbaar.

NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort: Regionale Uitvoerings- en Investeringsagenda (RUIA)

Tijdens het BOL Noordwest is de Regionale Uitvoerings- en Investeringsagenda (RUIA) voor het NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort door Rijk en regio vastgesteld. De RUIA geeft een overzicht van de maatregelen inclusief de investeringsbehoefte die nodig zijn om de ambities zoals aangegeven in het [Ontwikkelperspectief 'Gezond groeien in nabijheid'](#) te realiseren. Het biedt daarmee een basis om via de methodiek van adaptief programmeren toe te werken naar integrale Rijk-regio-uitvoeringsafspraken. Ook is afgesproken om gezamenlijk te werken aan de verdere concretisering van maatregelen op het gebied van water, bodem, energie, mobiliteit, werken, Regiopoorten, groen en landschap om tot realisatie te komen. De regio heeft aangegeven dat, om de ambities van het Ontwikkelperspectief te behalen, het nodig is om structureel te werken aan het oplossen van knelpunten (stikstofruimte, aanpak netcongestie, bereikbaarheid en bedrijfsverplaatsing en klimaatadaptatie). Ook ligt er een grote ongedekte financiële opgave.

Programma Woningbouw en Mobiliteit

Het kabinet zet in op het realiseren van ten minste 30 grootschalige woningbouwgebieden van nationaal belang. Dit zijn er nu 21, waarvan Groot Merwede Rijnenburg er één is. In de grootschalige woningbouwgebieden staat de samenhang tussen verstedelijking, bereikbaarheid en voorzieningen centraal. Het Rijk focust een belangrijk deel van haarinvesteringen in deze gebieden. De regio heeft voor het BOL ingezet op opname van het Kromme Rijngebied in de lijst met grootschalige woningbouwlocaties. Dit betreft een propositie van de MRU-west en concentreert zich op de woningbouwlocatie rondom het USP. In het voorstel zijn ook bestaande woningbouwplannen van Utrecht opgevoerd. Tijdens het BOL Noordwest heeft het Rijk de toevoeging van vijf nieuwe nationale grootschalige woningbouwgebieden voor tot en met 2035 bekrachtigd. Het voorstel voor het Kromme Rijngebied is niet toegekend. De vijf nieuwe locaties worden toegevoegd aan de bestaande lijst van 21 gebieden (waaronder Utrecht Groot Merwede-Rijnenburg, Amersfoort Spoor- en A1-zone en Regio Foodvalley in de provincie Utrecht). Op een later moment worden nog eens vijf extra nationale grootschalige woningbouwgebieden aan de lijst toegevoegd.

Ruimtelijk-economische Investeringsagenda (REIA) 'Utrecht, Heart of Health'

Tijdens het BOL Noordwest is door Rijk en regio (Metropoolregio Utrecht) afgesproken om samen verder te werken aan de uitvoering van de bijgevoegde Ruimtelijk-economische investeringsagenda (REIA) voor de Metropoolregio Utrecht (MRU). De REIA is een publiek-private investeringsagenda die we samen met het bedrijfsleven, kennisinstellingen en de overheid in de MRU hebben opgesteld. De REIA heeft tot doel economische clustervorming in de Metropoolregio Utrecht te versterken ten behoeve van een gezonde maatschappij. De bijdrage van Utrecht aan de gezondheidstransitie en een gezonde leefomgeving levert maatschappelijke meerwaarde op en vormt ook een krachtige, economische groeimotor. Niet alleen voor onze regio, maar voor heel Nederland en Europa. De startups, scale-ups en volwassen bedrijven die deze innovaties ontwikkelen maken ons bovendien minder afhankelijk van landen elders in de wereld. Tegelijkertijd zijn er ook diverse onbenutte kansen en staat onze regionale economie voor verschillende uitdagingen.

Datum 18 september 2026
Ons kenmerk 34285059

Op basis van de REIA gaat de MRU met het Rijk de samenwerking aan over de investeringen die nodig zijn om de kracht van de Utrechtse economie beter te benutten en om de knelpunten op te lossen. Daarbij wordt begonnen bij vier vergevorderde voorstellen, te weten 1. Utrechtse biotech en 2. medische technologie (Utrechtse medtech), 3. slimme energiesystemen en 4. PFAS-verwijdering. Daarnaast raakt de REIA aan essentiële randvoorwaarden in het vestigingsklimaat en plaatst de REIA het belang van benodigde investeringen op het gebied van wonen en bereikbaarheid in een economisch perspectief. Vanuit die positie creëren we tegelijkertijd kansen voor de lokale economie om mee te groeien. De voortgang van de uitvoering van de REIA wordt vanaf nu jaarlijks besproken in een bestuurlijk overleg met het ministerie van EZK. Ook zullen Rijk en regio de hoogwaardige economische ontwikkeling sterker verbinden aan de structurerende ruimtelijke keuzes binnen U Ned en het NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort. We informeren de raad vooruitlopend op het jaarlijkse bestuurlijk overleg en bij concrete investeringsbesluiten.

Actualiteiten Rijnenburglijn

Hoewel de Rijnenburglijn geen onderwerp van bespreking is geweest tijdens het BO Leefomgeving Noordwest, informeren wij uw raad via deze brief over recente uitspraken van minister Karremans in de media over de Rijnenburglijn en de betekenis daarvan voor de verdere ontwikkeling van Groot Merwede en Rijnenburg.

In de berichtgeving heeft minister Karremans aangegeven dat er op dit moment geen middelen beschikbaar zijn voor nieuwe infrastructuurprojecten, waaronder de Rijnenburglijn. Deze uitspraken moeten worden gezien in de bredere context van de landelijke herprioritering van het Mobiliteitsfonds en het Deltafonds. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat staat voor grote opgaven op het gebied van beheer, onderhoud en vervanging van bestaande infrastructuur. Daardoor ligt de prioriteit momenteel bij instandhouding en bij projecten waarvoor reeds vergaande afspraken of verplichtingen zijn aangegaan. Hoewel wij samen met het Rijk en de regio tijdens het BO MIRT 2025 hebben afgesproken om toe te werken naar een startbeslissing voor een nieuwe MIRT-verkenning Rijnenburglijn, is deze verkenning nog niet gestart en maakt de Rijnenburglijn daarmee nog geen onderdeel uit van het MIRT.

De uitspraken van de minister betekenen niet dat de noodzaak van de Merwedelijn en de Rijnenburglijn voor de ontwikkeling van Groot Merwede en Rijnenburg ter discussie staan. Hoogwaardig openbaar vervoer blijft een randvoorwaarde voor de ontwikkeling van deze grootschalige woningbouwlocaties. De huidige herprioritering maakt echter wel dat een startbeslissing voor een nieuwe MIRT-verkenning dit jaar niet voor de hand ligt.

Dit betekent niet dat de planvorming stilvalt. Voor Rijnenburg werken wij toe naar een omgevingsvisie die naar verwachting in 2029 aan uw raad ter vaststelling wordt aangeboden. Voor de vaststelling van deze omgevingsvisie is voldoende zicht nodig op de realisatie van de Rijnenburglijn als randvoorwaarde voor de gebiedsontwikkeling. Ook blijven wij, vooruitlopend op het starten van een nieuwe MIRT-verkenning samen met Rijk en de regio doorstuderen op de Rijnenburglijn, zodat we voortvarend kunnen starten met het project wanneer financiële middelen beschikbaar komen. De woningbouwopgave waarvoor Groot Merwede en Rijnenburg een belangrijke bijdrage leveren, blijft immers onverminderd actueel. Daarom blijven wij ons samen met onze regionale partners richting kabinet en parlement inzetten voor de benodigde investeringen in bereikbaarheid.

Vervolgprocedure

De tussen Rijk en regio gemaakte afspraken worden verder opgepakt. Wij blijven u informeren over de verdere uitwerking van de gemaakte afspraken, de inhoudelijke keuzes en de eventuele financiële consequenties.

Burgemeester en wethouders

Datum 18 september 2026
Ons kenmerk 34285059

In ieder geval zal dat zijn voor het BO Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT) Noordwest dat is gepland op 4 november 2026.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,